

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

Development of Reading Comprehension Practical Package
for Mathayom 1 Students

อุบลรัตน์ ไกรวิเศษ**

บทคัดย่อ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.19/ 80.20 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ (2) ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ หลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะ การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

* บทความนี้เรียบเรียงจาก การค้นคว้าอิสระ เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเพื่อพัฒนาทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสอยดาววิทยา

** นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

หมายเหตุ : คำสำคัญ (Key Words) ได้แก่ (การอ่านจับใจความสำคัญ) (แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ) (แบบฝึกทักษะ)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/7 โรงเรียนสอยดาววิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 32 คน ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.19/ 80.20 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ หลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

Abstract

Findings are as follows:

(1) The efficiency of the Reading Comprehension Practical Package for Mathayom 1 students met the criterion of 81.19/80.20.

(2) Reading Comprehension skill of Mathayom 1 students after the instruction by using the Reading Comprehension Practical Package showed significant differences at level .05.

บทนำ

การอ่านเป็นการพัฒนาสติปัญญาให้เกิดความรู้ ความฉลาด เกิดภูมิคุ้มกันที่ดีในชีวิตจิตใจ ทำให้มีความรู้ในวิชาด้านต่าง ๆ จึงทำให้รอบรู้ ทันโลก ทันทเหตุการณ์ ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน เกิดทักษะและพัฒนาการในการอ่าน ทำให้ชีวิตมีพัฒนาการเป็นชีวิตที่สมบูรณ์ก้าวหน้า ประสบความสำเร็จ ประพฤติดี ประพฤติชอบ หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จึงให้ความสำคัญกับการอ่านเพื่อแสวงหาความรู้โดยเฉพาะด้านการอ่านจับใจความจะเป็นสิ่งที่นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง หากนักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญจะทำให้นักเรียนแสวงหาความรู้ได้อย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านการเรียนและการดำรงชีวิต

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน พบว่านักเรียนมีคะแนนอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากปัญหาด้านการอ่านจับใจความสำคัญ วิธีการสอนของครู สื่อการสอน และตัวนักเรียน ที่ไม่สามารถจับใจความ และไม่สามารถสรุปประเด็นของเรื่องได้ (นิรัติศัย สุดเพาะ, 2555 หน้า 3) สอดคล้องกับ จิรวดี จันทร์เส็ง (2556, หน้า 4) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนอ่านจับใจความสำคัญมีปัญหาด้านกระบวนการและขาดสื่อการสอนที่เหมาะสม จากการศึกษาพบว่า การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสามารถพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญได้ สอดคล้องกับ มัณฑนา บุญปุ (2545) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับ นิรัติศัย สุดเพาะ (2555) ทำการวิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสูงกว่าก่อนการใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่สร้างและพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ มาใช้ทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

สมมติฐาน

1. แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนสอยดาววิทยา อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำนวน 5 ห้องเรียน นักเรียน 175 คน
2. กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/7 โรงเรียนสอยดาววิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 32 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น คือ การเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ
2. ตัวแปรตาม คือ ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. ได้แนวทางในการสร้างแบบฝึกทักษะวิชาภาษาไทย เพื่อไว้ใช้พัฒนาทักษะอื่นๆ ของนักเรียนต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสอยดาววิทยา ดังนี้

ความสำคัญของการอ่าน กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, หน้า 8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาชาติ ประเทศที่จะพัฒนาได้ต้องอาศัยประชาชนในชาติที่มีความสามารถในการอ่าน เลื่อนนำความรู้และความคิดมาพัฒนาชาติให้รุ่งเรืองนอกจากนั้นการอ่านยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาตนเอง โดยอาศัยความรู้และความคิดจากการอ่านเป็นกรอบในการดำเนินชีวิต เลือกแนวทางในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมได้ด้วย

จุดมุ่งหมายของการอ่าน ผอ. โปษะกฤษณะ (อ้างถึงใน จิราภรณ์ บุญณรงค์, 2554, หน้า 22) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านว่า การอ่านไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กเรื่องใหญ่ จุดประสงค์ที่มา ก่อน คือ เพื่อให้รู้ เช่นการอ่านฉลากยา การอ่านตำรา ฯลฯ และเพื่อให้เกิดความบันเทิงเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน หนังสือสามารถ สร้างจินตนาการและเร้าอารมณ์ของผู้อ่านให้คล้อยตามและเกิดความสนุกสนานได้เป็นอย่างดี

ความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาหยัน อิม สำราญ (อ้างถึงใน อรพิน พรหม, 2555, หน้า 14) กล่าวถึงความหมายของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความหมายถึง การจับประเด็นหลัก หรือสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านว่าผู้เขียนต้องการส่งสารหรือให้ข้อคิดเห็นอะไรสำคัญ

ขั้นตอนอ่านจับใจความสำคัญ ผอ. โปษะกฤษณะ (อ้างถึงใน จิราภรณ์ บุญณรงค์, 2554, หน้า 27) กล่าวถึงลำดับขั้นของการจับใจความ ไว้ว่า ผู้อ่านต้องอ่านเรื่องให้ตลอดและต้องพยายามหาประโยคใจความสำคัญให้ได้ จากนั้นตั้งคำถามเพื่อถามตนเองว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และสรุปใจความสำคัญของเรื่อง และขยายความในคำตอบ เพื่อต้องการรายละเอียด

ประโยชน์ของการอ่านจับใจความสำคัญ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, หน้า 9) ประโยชน์ของการอ่าน คือ ผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ผลของการอ่านที่เป็นสิ่งดีเรียกว่า ประโยชน์ ช่วยให้นักเรียนมีความรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจปัญหาของบุคคล ช่วยให้ผู้รู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมของสังคม สามารถเลือกนำถ้อยคำต่าง ๆ ไปใช้ในการเรียน และเป็นการช่วยผ่อนคลายความเครียด ตลอดจนเป็นการส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ความหมายของแบบฝึก ประมง สวัสดิ์ลาภา (2552, หน้า 28) แบบฝึกทักษะ หมายถึง อุปกรณ์การสอนที่สร้างขึ้นเพื่อฝึกทักษะผู้เรียน หลังจากเรียนเนื้อหาไปแล้วจากความหมายของแบบฝึกข้างต้นสรุปได้ว่า แบบฝึกหมายถึง สื่อการสอนชนิดหนึ่งที่ครูสร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ เพิ่มประสบการณ์และฝึกให้เกิดทักษะในเนื้อหาที่เรียนไปแล้ว

ความสำคัญของแบบฝึกต่อการฝึกทักษะ ปรีศนา พลหาญ (2549, หน้า 49) ได้กล่าวว่า แบบฝึกภาษาไทยจะให้นักเรียนมีทักษะในด้านภาษา ช่วยเสริมทักษะด้านภาษาและให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร และสื่อความหมายได้ตรงกับความสำคัญของแบบฝึกที่กล่าวไว้ข้างต้นสรุปได้ว่า แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนและเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะทางภาษา สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน แบบฝึกช่วยทำให้เกิดความชำนาญ นักเรียนสามารถทราบความก้าวหน้าของตนเอง และแบบฝึกยังช่วยนักเรียนในเรื่องการเขียนสะกดคำ ทำให้นักเรียนสามารถเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง แม่นยำ

หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก กติกา สุวรรณสมพงษ์ (2541, หน้า 42-43) ได้สรุปถึงทฤษฎีการเรียนรู้และหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกไว้ดังนี้

1. กฎการฝึกของ Thorndike หมายถึง การที่ผู้เรียนได้ฝึกหัด หรือการกระทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ย่อมจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง ซึ่งกฎนี้เป็นการเน้นความมั่นคง แน่นแฟ้นของสิ่งที่เรียน ความรู้คงทนถาวร ซึ่งแยกเป็น 2 กฎย่อยคือ

1.1 กฎแห่งการใช้ (Law of Used) เมื่อเกิดความเข้าใจ หรือเรียนรู้แล้วมีการกระทำหรือนำสิ่งที่เรียนรู้นั้นไปใช้บ่อยๆ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทนถาวร

1.2 กฎแห่งการไม่ใช้ (Law of Disused) เมื่อเกิดความเข้าใจหรือเรียนรู้แล้วไม่ได้กระทำบ่อย ๆ หรือไม่ได้ใช้เลย ย่อมทำให้ค่อย ๆ ลบเลือนไปในที่สุดหรือก็เกิดการลืม จนไม่เรียนรู้อีกเลย

2. กฎแห่งผลที่พอใจของ Thorndike หมายถึง การที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อไปได้อีก ถ้าได้รับผลที่พึงพอใจก็จะเกิดผลดีต่อการเรียนรู้ ทำให้อยากเรียนรู้ต่อไปอีก แต่ถ้าไม่ได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ ก็จะไม่อยากเรียนรู้ หรือเบื่อหน่ายและเป็นผลเสียต่อการเรียนรู้ อาจทำให้ผู้กระทำเลิกทำสิ่งนั้นได้ การนำกฎแห่งผลที่พอใจมาใช้ ครูควรส่งเสริมให้เกิดความพึงพอใจจากการฝึกด้วยการรู้จักผู้เรียนอย่างแท้จริงว่าใครมีความสามารถความสนใจเพียงใด แค่นั้นแล้วพยายามจัดการเรียนการสอน รวมถึงมอบหมายงาน ที่มีความยากง่ายเหมาะสม เพื่อให้

ผู้เรียนสร้างความรู้สึก และสามารถทำได้สำเร็จในงานที่ตนได้รับมอบหมายก็จะทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจที่จะฝึกมากขึ้น

หลักการสร้างแบบฝึก สุวิทย์ มูลคำ และ สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550, หน้า 47) กล่าวไว้ว่า การสร้างแบบฝึกทักษะควรคำนึงถึงหลักต่อไปนี้

1. ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่จากการส่งเสริมให้ ผ่านการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ โดยการ
ทำแบบฝึกทักษะบ่อย ๆ
2. การรักษาความรู้และทักษะเดิม ผู้เรียนต้องมีโอกาสฝึกฝนและทบทวนความรู้
3. การฝึกปฏิบัติจะช่วยทรงความรู้เดิม และเพิ่มพูนทักษะได้เป็นอย่างดี
4. การฝึกหลังจากการเรียนรู้ขั้นแรกเป็นระยะ ๆ จะได้ผลดีกว่า
5. การฝึกฝนที่จะได้ผล แบบฝึกทักษะนั้นต้องสอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาใน
บทเรียนนั้น
6. การรู้ผลการเรียนจะทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ ใครู้ใคร่ศึกษาต่อไป
7. การสร้างแบบฝึกทักษะควรมีรูปแบบที่น่าสนใจไม่ซ้ำซาก

ส่วนประกอบของแบบฝึก กุศยา แสงเดช (2545, หน้า 15) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบ
ของแบบฝึก ควรมีเอกสารต่อไปนี้

1. คู่มือการใช้แบบฝึก เป็นเอกสารสำคัญประกอบการใช้แบบฝึกว่า ใช้เพื่ออะไรและมี
วิธีการใช้อย่างไร เช่น ใช้เป็นงานฝึกทำยบทเรียน ใช้เป็นการบ้าน ใช้ซ่อมเสริม ควรประกอบด้วย
 - 1.1 ส่วนประกอบของแบบฝึก จะระบุว่าในแบบฝึกนี้มีทั้งหมดกี่ชุด อะไรบ้างและมี
ส่วนประกอบอื่น ๆ หรือไม่ เช่น แบบทดสอบ หรือแบบบันทึกผลการประเมิน
 - 1.2 สิ่งที่ครูหรือนักเรียนต้องเตรียม จะเป็นการบอกให้ครูหรือนักเรียนเตรียมตัวให้
พร้อมล่วงหน้า
 - 1.3 จุดประสงค์ในการใช้แบบฝึก
 - 1.4 ขั้นตอนในการใช้บอกเป็นข้อ ๆ ตามลำดับการใช้และอาจเขียนในรูปแบบการ
สอนหรือแผนการสอนจะชัดเจนยิ่งขึ้น
 - 1.5 เฉลยแบบฝึกในแต่ละชุด
2. แบบฝึกเป็นสื่อที่สร้างขึ้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ถาวรมี
ส่วนประกอบดังนี้
 - 2.1 ชื่อชุดฝึกในแต่ละชุดย่อย
 - 2.2 จุดประสงค์
 - 2.3 คำสั่ง
 - 2.4 ตัวอย่าง
 - 2.5 ชุดฝึก

2.6 ภาพประกอบ

2.7 ข้อทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

2.8 แบบประเมินบันทึกผลการใช้

ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึก สุวิทย์ มูลคำและสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550, หน้า 65) กล่าวไว้ว่า การจะสร้างแบบฝึกที่ดีและสามารถนำไปใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ควรปฏิบัติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ศึกษารายละเอียดในหลักสูตรเพื่อวิเคราะห์ปัญหา จุดประสงค์แต่ละกิจกรรม
3. พิจารณาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากข้อ 1 โดยการสร้างแบบฝึกทักษะและเลือกเนื้อหาที่จะสร้างแบบฝึกทักษะนั้นว่า จะทำเรื่องใดบ้าง กำหนดไว้เป็นโครงเรื่อง
4. ศึกษารูปแบบการสร้างแบบฝึกทักษะจากเอกสารตัวอย่าง
5. ออกแบบชุดฝึกทักษะแต่ละชุดให้มีรูปแบบที่หลากหลายน่าสนใจ
6. ลงมือสร้างแบบฝึกทักษะในแต่ละชุด พร้อมทั้งข้อทดสอบก่อนและหลังเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
7. ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
8. นำไปทดลองใช้ แล้วบันทึกผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง
9. ปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
10. นำไปใช้จริงและเผยแพร่ต่อไป

ลักษณะของแบบฝึกที่ดี สุวิทย์ มูลคำ และ สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550, หน้า 33) กล่าวว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของหลักสูตร
2. เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน
3. ให้ความรู้แก่ผู้เรียนเป็นขั้นตอนจากง่าย ๆ ไปหายาก
4. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วและประหยัดเวลา
5. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิต การใช้และการประเมินผลสื่อ
6. ได้รับความสนใจของผู้เรียน สามารถตอบสนองได้ทันที
7. ส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อเนื้อหาที่สอน
8. มีความประณีต ขนาดเหมาะสมกับผู้เรียนที่จะใช้ประกอบกิจกรรมระหว่างเรียนและเหมาะสมกับการสอนของครู
9. ใช้คุ้มค่า คุ้มค่าและแรงงาน
10. สื่อที่ดีควรผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

ประโยชน์ของแบบฝึก ถวัลย์ มาศจรัส (2550, หน้า 21) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะมีประโยชน์ ดังนี้

1. เป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน
2. ผู้เรียนมีสื่อไว้สำหรับฝึกทักษะด้านการอ่าน การคิด การวิเคราะห์ และการเขียน
3. เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก อธิญา เหมยมจุล (2547, หน้า บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ แผนการเรียนรู้ แบบทดสอบการอ่านจับใจความสำคัญ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ ผลการวิจัยพบว่า (1) แบบฝึกที่สร้าง จำนวน 6 แบบฝึก มีประสิทธิภาพ 81.07/33 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนเรียน (3) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ นักเรียนเห็นด้วย ในระดับมาก

นิรัตติศัย สุตพะาะ (2555, หน้า บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใน 1 ห้องเรียน จำนวน 46 คนที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน 5 ชุด และแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ผลการวิจัยพบว่า (1) แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 83.33/82.40 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และ (2) ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสูงกว่าก่อนการใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความสำคัญ กิณาริน ต้นเสียงสม (2458, หน้า บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD กับวิธีสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม จำนวน 88 คน ผลการวิจัยพบว่าผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD มีผลการเรียนรู้สูงกว่าวิธีสอนแบบปกติ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

เทคนิค STAD กับวิธีสอนแบบปกติ นักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยภาพรวมนักเรียนเห็นด้วยในระดับมากเช่นเดียวกันทุกด้าน

มลชญา หินศรีสุวรรณ (2550, หน้า บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ระเบียบวิธีแบบวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนวัดร่องอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญ ผลการศึกษาพบว่า ผลการศึกษพบว่าผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนโดยใช้ระเบียบวิธีแบบวิทยาศาสตร์มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 77.09 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบทดลองกลุ่มเดียว (One Group Pretest - Posttest Design) โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ

1. เพื่อสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญไปทดสอบก่อนเรียน
2. ดำเนินการสอน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ และแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. นำแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญไปทดสอบหลังเรียน
4. นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสอยดาววิทยา พบว่า

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.19/ 80.20 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ หลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยอภิปรายผลจากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 81.19/80.20 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80 / 80 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจาก

1.1 แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ คือ มีการศึกษารายละเอียดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ศึกษาหลักการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และศึกษาทฤษฎีจากการอ่านงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เนื้อหาที่นำมาสร้างเป็นแบบฝึกได้ผ่านการตรวจพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมีการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

1.2 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบฝึกทักษะ ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และจุดประสงค์การสอนในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.3 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สร้างขึ้นโดยการนำแนวคิดและหลักการสร้างแบบฝึกที่ดีของ สุวิทย์ มูลคำและสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550, หน้า 33) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีต้องเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของหลักสูตร เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียนให้ความรู้แก่ผู้เรียนเป็นขั้นตอนจากง่าย ๆ ไปหายาก ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วและประหยัดเวลา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิต การใช้และการประเมินผลสื่อ ได้รับความสนใจของผู้เรียน สามารถตอบสนองได้ทันที ส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อเนื้อหาที่สอน มีความประณีต ขนาดเหมาะสมกับผู้เรียนที่จะใช้ประกอบกิจกรรมระหว่างเรียนและเหมาะสมกับการสอนของครู ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง สอดคล้องกับ สุนิรัตน์ บดสันเทียะ (2548, หน้า 43) ที่ได้กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีจะต้องมีจุดมุ่งหมายที่จะฝึกเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เกี่ยวข้องกับ

เรื่องที่เรียนมาแล้ว เหมาะสมกับระดับ วัย หรือความสามารถ ใช้สำนวนภาษาง่าย ๆ เรียงลำดับ จากง่ายไปหายาก มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ช่วยให้เข้าใจวิธีทำได้ง่าย ฝึกในสิ่งที่มีความหมายต่อนักเรียนและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545, หน้า 14-15) ที่กล่าวว่า แบบฝึกที่นักเรียนสนใจนั้นจะต้องเป็น ชุดฝึกที่สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก ใช้สำนวนภาษาง่าย ๆ ตามแนวคิดของการสร้างแบบฝึก

2. ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ หลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ก่อนการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เฉลี่ย เท่ากับ 16.81 หลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เฉลี่ย เท่ากับ 19.00 จากข้อมูลข้างต้น พบว่า ค่าเฉลี่ยทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ หลังเรียน สูงกว่า ค่าเฉลี่ยก่อนเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนการกระจายของคะแนน เมื่อดูจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังการทดลองมีเท่ากับ 1.832 น้อยกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งมีค่าเท่ากับ 2.901 แสดงให้เห็นว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ช่วยให้นักเรียน มีทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสูงขึ้น เนื่องจากแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถจูงใจให้นักเรียนสนใจบทเรียนได้ สร้างความประทับใจให้กับนักเรียนส่งผลทำให้นักเรียนจดจำบทเรียนได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญให้สูงขึ้น ดังนั้น ครูจึงควรนำแบบฝึกทักษะไปใช้ในการไปใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะอื่น ๆ เพราะจะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น

2. แผนการเรียนรู้ควรเพิ่มสื่อการฟังหรือการดูประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจ ทำให้การจัดการกิจกรรมมีความหลากหลาย ซึ่งคาดว่าจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลการสอนการอ่านจับใจความสำคัญด้วยวิธีอื่น ๆ กับวิธีการใช้แบบฝึกทักษะ เพื่อหาข้อดีหรือข้อจำกัดของแต่ละวิธี ซึ่งจะช่วยให้มีทางเลือกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ควรมีการศึกษาวิจัยการบูรณาการทักษะการอ่านจับใจความสำคัญกับทักษะทางภาษาด้านอื่น เพื่อศึกษาพัฒนาการของทักษะทางภาษาว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และนำไปพัฒนาเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับปัญหาของผู้เรียนต่อไป

คำขอขอบคุณ

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่เปิดโอกาสให้ได้เข้าศึกษาระดับมหาบัณฑิต ซึ่งมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นมหาวิทยาลัยที่ให้โอกาสผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาตนเอง และคอยประสิทธิ์ประสาทความรู้ เพิ่มพูน พัฒนา และเป็นแหล่งเรียนรู้ของบุคคลทั่วไป

กราบขอบพระคุณคุณคณาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงทุกท่านที่คอยให้คำปรึกษาช่วยเหลือ แนะนำ อบรม สั่งสอน และให้ความรู้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ท้ายสุดของความสำเร็จ ผู้วิจัยจะใช้วิชาความรู้ที่ได้จากการศึกษา พัฒนา และถ่ายทอดแก่บุคคล เยาวชน ให้เรียนรู้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทยสร้างเด็กไทยให้อ่านเก่ง อ่านเร็ว* ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.

_____ (2558). *คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย สร้างเด็กไทยให้อ่านเก่ง อ่านเร็ว*. ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ 1-3). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.

กีนาริน ต้นเสียงสม.(2548). *การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD กับวิธีสอนแบบปกติ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง. (2545). *คู่มือการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้สู่ ครูมืออาชีพที่เน้นกระบวนการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ*. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง วชิรินทร์ เสถียรยานนท์ วชิณีย์ เขาว์ดำรง. (2545). *ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของครูมืออาชีพ*. กรุงเทพมหานคร : สภาพรบุ๊คส์.

ถวัลย์ มาตจรัส. (2550). *นวัตกรรมทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : ธารอักษร.

ธีรญา เหมี่ยมจุล. (2547). *การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอน

ภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นิรัตติศัย สุธงษา. (2555). การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บันลือ พลฤกษ์วัน. (2545). แนวพัฒนาการอ่านเร็ว คิดเป็น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทย
วัฒนาพานิช.

มลชญา หินศรีสุวรรณ. (2550). การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ระเบียบวิธีแบบวิทยาศาสตร์. สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 7.
กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.